

22 II. 1929

ŠTEV. BROJ 2. * V LJUBLJANI, FEBRUAR 1929. * LETO GODINA XI.

HAJRUDIN CURIĆ:

Mostarskom Sokolu.¹

(1918—1928.)

Koračaj smelo po stazama Rada
sejući seme besmrtnog Sokolstva
na diku i slavu Mostara grada,
na sreću i ponos Jugoslavenstva!

Uz Neretvu brzu Sokole hrani
i skupljaj narod pod zastavu Mira,
domovinu čuvaj i rod nam brani,
dušmanu ne daj da u naše dira!

Na putu Tvome nek Te sreća prati
dok dođeš do cilja dalekih snova
i nek Ti nudi mnoge blagodati
za dobro Tvoje braće Sokolova!

Veselo pevaj, uzdignute glave,
Marseljezu naših radosnih dana,
nek jekne Zemlja od brze Drave
do Soče, Šare i plavog Jadrana!

Koračaj smelo po stazama Rada
sejući seme besmrtnog Sokolstva
na diku i slavu Mostara grada,
na sreću i ponos Jugoslavenstva!

¹ Ova je pesma poklonjena mostarskom Sokolskom društvu na jubilarnoj proslavi desetgodišnjice.

U narodnoj duši i volji je moć!

(Svršetak.)

nadem, da Sokoli tih pogrešaka ne čine, već Sokolstvo odstranjuje to zlo i opominje narod na ono, što ga je vekovima držalo sputana i ponižena u mrskim lancima ropstva. Ali nekoji naši političari na to zaboravljaju ili lahko preko toga prolaze. Njima bi trebalo sokolskog duha i značajnosti. Politika se vucari, jer joj nedostaje sokolskog bratstva, demokratskog duha i osećaja ravnopravnosti.

A sadašnjost!? Sadašnjost je samo uvod u budućnost. Da budućnost naša bude lepa i sretna, da narod oseti i vidi, da nisu potoci krvi nezapaženo protekli mimo nas i ishlapili u nedoglednosti i zaboravi, umesto nad našom državom — mora se osećati zadovoljnim, a time i pripravnim da u slučaju nužde ponovi golgotu za spas svoje države i očuvanje svoje slobode. — Zato mora rad u sadašnjosti biti razborit, ako hoćemo bolju budućnost. Požrtvovan i nesebičan rad izvršavan ljubavlju i samopregorom. — Mi Sokoli razumemo takav rad; mi tako i radimo i s ponosom krčimo i rasvetljujemo put, koji nas vodi sreći i veličini — stojeći uvek spremni i u pozoru, da štitimo taj rad i put i da privodimo na njega. A nesvesnima i nesavesnima bez narodnog ponosa i poletne duše, bez osećaja ljubavi i pripravnosti na žrtvovanje za našu sokolsku ideju — i državno jedinstvo, možemo se samo ironički i sa sažaljenjem nasmejati — ali i s potpunim prezirom pogledati na mrsku masku, pod kojom sakrivaju sotonski smeh.

Ne tako! — rušitelji državnog jedinstva i preziratelji tečevine iz krvi i kostiju junaka — preda naših! Na narodnom i državnom telu ne prave se pokusi. Dosta je razdor tištio nas! Ne dirajte u tu svetinju; ne rušite temelje zgradi, koja se stoljećima podizala. Ne pljujte, ne prezirite i ne gazite po krvi i kostima naših zor-junaka, mučenika naših ponosnih i muževnih! Znajte, da to, što je iz smrti za život stvoreno — živeti će! To što plemeniti i sveti duhovi otaca naših okružuju i štite — uzdignut će se! — I znajte, da nije sadašnjost za pokuse vaših ličnih i po narodno jedinstvo štetnih ambicija, već za pošten i nesebičan rad, za dobrobit celoga naroda i za procvat majke nam Jugoslavije! Nije sadašnjost priprava za budućnost, već uvod. Pripravu smo već prošli — prošlost naša slavna, kojoj niti sjena niste — bila je priprava.

Braćo Sokoli i Sokolice! Pioniri slavenske budućnosti, buditelji plemenitosti narodne duše i zaštitnici narodnog i slavenskog ponosa. Vi, koji ste prkosili bahatim i oholim prezirateljima Jugoslovena i koji ste ponosno i muževno dočekivali rešetanje tela vaših sa hladnim i ubojnim zrnima — i kod prinošenja života vaših na žrtvenik slobode svoga naroda — poslednja reč kad vam beše »sloboda narodu«, Vi,

koji ste ušutkavali plačene izrode roda našeg, koji su svesno i nesvesno stezali verige okolo narodnog tela i sijali mržnju i razdor među naša plemena, a gojili mrske nade o istrebljenju naroda našeg i duše njegove — trgnite se smelije i odvažnije i ponovite pesmu: bratstva, slobode i jednakosti — da je čuje narod, da je oseti narodna duša i volja, oko koje pucaju neprijatelji njezini, u nameri da u mutnome love.

Sokoli! Doviknimo svi složno, da su prošla vremena, kad se moglo terati mrsku i podlu rabotu, na bazi plemenske, verske i staleške nestrpeljivosti i strati. Doviknimo im, da su oslobođeni grobovi naših preda — zor-junaka, a otvorene grobnice i prenesene njihove kosti u milu Otadžbinu, za koju su požrtvovno i nesebično radili i živeli, a muževno trpeli i umirali. Duh njihov — sveti i spasonosni lebdi nad nama i državom našom i uleva u naše duše tajanstvenu i svetu moć, da ponosno ustrajemo u borbi i da je pobedonosno dokončamo. Uništiti i u prah moramo smrviti dvoličnog crva — i skinuti mu s lica masku pod kojom sakriva mrski posmeh i odraz — još nekadanje mržnje i prezira prema narodnom jedinstvu bez obzira na pleme i veru. Taj crv ne oseća ljubavi i ne će se pomiriti s istinom, da je brat mio, koje vere bio.

Sokoli, na rad, podvostručen rad u duhu sokolskom — narodnom — državnem, u duhu sveslavenskom, da se oseti duh sloge i potpunog duševnog i narodnog jedinstva od Soče do Soluna, od Crnoga mora do plavog Jadrana — a geografski t. j. državni će doći, jer drukčije biti ne može, pošto pravda i prirodni zakoni uvek pobeđuju, a evolucija narodne duše i volje ne pozna zapreka. Zdravo!

Vrhu Lanševce, v ozadju Podrta gora in Bogatin.

Moderna telovadba.

Torej tudi pri telovadbi vlada moda,« si boste mislili, ko prečitate gornji naslov. No, stvar ni tako huda. S tem ne mislimo uničiti našega sokolskega sestava, niti nočemo trditi, da je dosedanji način telovadbe popolnoma pogrešen.

Pod moderno telovadbo razumemo čim bolj prirodno gibanje in kolikor mogoče v svežem zraku — pod milim nebom. Zahteve moderne telovadbe so torej: izvajaj čimveč vaj, ki odgovarjajo prirodnemu gibanju človeka, in posnemaj živalske gibe, vse pa vadi, če vreme dopušča, izven telovadnice — na telovadišču, oziroma na igrišču. S tem načinom izdatno poživimo telesne vaje, ki postanejo bolj živahne, kar je za mladino velike važnosti, zadostimo pa tudi higijenskim predpisom, ker se mnogo gibljemo v prirodi.

Naše proste vaje so za deco dolgočasne in preveč duhomorne, ker si deca težko zapomni, kako sledijo gibi lehti in nog drug za drugim. Mnogo lažji so za njo razni poskoki, ki obenem z živahnostjo deci vajo omilijo in zadostijo dečjemu nagonu po izdatnem gibanju. Seveda ne smete misliti, da morajo izostati vsi gibi, ki smo jih bili vajeni doslej izvajati pri prostih vajah. Velike vrednosti in jako priljubljene so posnemovalne vaje. Pri tem izvajamo vse gibe lehti in nog po našem telovadnem sestavu, toda gibe, ki so vzeti iz življenja, si deca mnogo lažje zapomni nego gibe, ki jih sestavljajo proste vaje. Naj naštejemo samo nekaj primerov: pranje perila, košnja, metanje kamna; razne hoje: po rosní travi, hoja race, psa, zajca itd. Vsakdanje življenje nam nudi sto in sto primerov, ki se dajo izvajati pri telovadbi kot proste vaje ali raznoterosti.

Enake vrednosti so igre za mladino, kjer se deca neprisiljeno in popolnoma prirodno vede in giblje, obenem pa še zabava. Orodna telovadba ni treba da odpade, toda zopet naj se izvajajo največ vaje iz praktičnega življenja. Taka je torej moderna telovadba za deco.

In za naraščaj? Posnemovalne vaje v tem zmislu kakor za deco za naraščaj niso več. Zato pa imamo mnogo prostih vaj, ki z njimi posnemamo gibe iz lahke atletike: met krogle, žoge, diska itd. Pa tudi proste vaje same naj bodo čim bolj živahne in poskočne. Mnogo bolj bodo zadovoljile naraščajnike in izdatnejše bodo.

Lahka atletika sama pa tvori v letnem času zopet največjo izbiro vaj. Poleg te ne smemo zanemarjati izletov, kopanja, letovanja in turistike, pred vsem torej vaje v prirodi.

Zimska telovadba se zopet bolj ozira na orodje, ker ni vselej primerno vreme za gibanje pod milim nebom. Nikakor pa ne sme

prevladovati mnenje, da zima ni čas za telovadbo izven telovadnice. Krepko in živahno gibanje v snegu in v mrazu je prav tako umestno kakor poleti, seveda morajo slediti vaje hitro druga za drugo, da je telo v stalnem gibanju in da je krvni obtok čim izdatnejši. Sistematično vežbanje pod milim nebom utrdi telovadce, ki so varni pred prehladom ter zdravih in vedrih lic. (Glej sliko!)

Posebno pozornost pa zaslužijo v zimi telesne vaje: kepanje, sankanje, smučanje, drsanje pa tudi krajši izleti. Te vaje naj bodo stalno na dnevnem redu za naraščaj in deco, kadar vremenske prilike to dopuščajo.

Učenci meščanske šole v Mariboru pri telovadbi v snegu.

Igre — težje in kompliciranejšje — so tudi za naraščaj jako primerno gradivo, naj odpade nogomet, ki je precej divji in sirov, pojavljajo pa naj se bolj druge igre z žogo, ki jih je mnogo in so tudi za deklice jako prikladne in izdatne.

To je torej moderna telovadba. V kratkih potezah smo jo očrtali. Ničesar ni izven sokolskega sestava, poudarjene so edino bolj vaje v prirodi in manj orodne vaje, ki pa nikakor ne smejo popolnoma izostati. Ako se bomo v sokolskih vrstah v tej smeri modernizirali, bomo dosegli lepe uspehe in večje število pripadnikov.

Tri brata.

Dečji igrokaz sa plesom u 2 čina.

(Svršetak.)

II. Čin.

U kraljevstvu vila. Kraljica sedi na prestolju od samoga cveća u plavetnom svetlu, do nje ostale vile bez Smiljane.

Ples vila.

Kad prestane glazba, vile posedaju na svoja mesta.

1. Prizor.

Kraljica vila: Sada ste se do mile volje naigrale, drage sestrice! Odmarajte se i pričajte mi nešto. Idete svake noći po zemlji, vidite kako ljudi žive i šta rade, znate koješta pričati.

Vila Biljana: Sestrica Smiljana ume najlepše pričati. Gde li je ona samo ostala? Prolazile smo kao i uvek šumom koja pripada trojici braće i njihovoj majci, igrale sa srnama i pevale sa pticama, ali nas je poterao neki zao čovek — stranac — koga nikada pre nismo videle. Kakove je reči govorio! — Pa onda smo čule kako se braća svađaju, grde i hoće da se ubijaju. Pobegosmo uplašene, jer gde je zloba i ubijanje zavladało, tamo nema mesta plesu ni pesmi.

Kraljica vila: A šta jadna majka?

Vila Biljana: Ne znam ništa za nju. Samo smo videle kako je u šumi sve cveće povenulo, ptice umuknule kao kad se sprema strašna oluja. Vetar je prohujao granjem i svaka duša strepila je od straha pred božjom kaznom.

U to dođe vila Smiljana, pokloni se pred kraljicom i govori:

2. Prizor.

Smiljana: Evo mene, kraljice, zaostala sam malo među ljudima, ali ne žalim. Pričat ću ti žalosnu priču o zlobi neprijateljskoj i boli materinskoj. Znaš li za zemlju trojice braće? *(Sedne među ostale.)*

Kraljica vila: Rekla mi je sestra Biljana, da su crni dani nastali braći i staroj majci.

Vila Smiljana: I još će crnji nastati, ako se ne opamete i među njima ne zavlada sloga kao pre. Moja kraljice, nema na svetu komada zemlje ubavijeg i sretnijeg kao što je onaj tamo Bog stvorio! Sve je braći dao — i plodnu zemlju i bogatstvo pod zemljom i dobro srce i junačku ruku i staru majku koja ih čuva, ali zaludu — neveruju jedan drugome, ni staroj majci, nego im je stranac podmukli, što čudnim jezikom govori, mozgom zavrteo, njemu veruju, njega poštuju, svaki mu je obećao po komad zemlje. Propasti će dobro gnezdo

ako ne pomogneš, kraljice, umret će od jada stara majka, pa i mi nećemo imati kuta na zemlji, gde ćemo provoditi svoje igre.

Sve vile: Pomozi, kraljice!

Kraljica vila: Neka dođe k meni majka i njezini sinovi. Dovedite ih! (*Majka dolazi.*)

3. Prizor.

Sve vile: Evo majke! (*Dve skoče, podupru je sa svake strane i dovedu je prestolju. Majka se baci pred kraljicom na koljena, ali kraljica se sagne, digne je i govori.*)

Kraljica vila: Ne trebaš da govoriš o svojoj nesreći, majko, i da sebi srce paraš! Znam ja kakav te je snašao jad. Jesi li došla da od mene tražiš pomoći?

Majka: Jesam, dobra vilo! Došla sam u Tvoje kraljevstvo da donesem malo ljubavi svojim nesretnim sinovima.

Kraljica vila: Dobro si se na mene namerila, majčice! Dat ću ja tvojim sinovima čarobno odelo, koje u sebi krije ljubav i jednakost i oni će opet zaboraviti što im je stranac prišaptao, pa će opet tvoja reč vrediti i pokazivati im put.

(*Iza pozornice čuje se ljuti glas drugog brata.*)

2. brat: Ja ću prvi, mene je kraljica prvog pozvala.

1. brat: Pusti, ja sam stariji! (*Uleti na pozornicu, stane pred kraljicu i govori.*)

4. Prizor.

1. brat: Ti si me pozvala moćna kraljice, evo mene!

(*Doleti drugi brat odgurne prvog i govori.*)

2. brat: Evo me na tvoj poziv, kraljice! (*Prvi brat dohvati nož za posom i hoće da navali na drugog. U to dođe i treći brat. Kraljica se polagano digne, side s prestolja, položi ruke na ramena braći i govori.*)

Kraljica vila: Umirite se, braćo, i setite se onih lepih dana, kada se niste pitali ko je stariji i pametniji nego ko više voli svoju majku. —

3. brat (*prekine je*): Onda ja nisam znao za svoju mudrost!

1. brat: A ja za bogatstvo!

2. brat: Reci im, moćna kraljice, da sam ja jači i srčaniji od njih!

Kraljica vila: Kad je tako, onda jesi jači (*polako se vraća i seda na presto*), ali ja ću tebi dati čarobno odelo, koje će te tek napraviti pravim junakom, jer junaku nije dosta samo njegova ruka. — Idi s moje desne strane u devetoj sobi naći ćeš odelo, obuci ga i dođi! (*Ode 2. brat.*)

1. i 3. brat: A meni?

Kraljica vila (*trećem bratu*): I tebi ću dati takovo odelo. Ti idi za mojom levom rukom u devetoj sobi naći ćeš odelo. Kad ga obučeš, znat ćeš tek za onu pravu mudrost, koja je mila i Bogu i ljudima. (*Ode 3. brat.*) A ti, najstariji brate, idi ovim pravcem, pa ćeš kao i tvoja braća naći odelo koje će ti otkriti bogatstvo što ne vene i ne hrđa, i koje ne greši dušu. — (*Ode 1. brat.*)

5. Prizor.

Majka (*nakon stanke*): Kako da ti zahvalim, dobra vilo, za tvoj dar? Bez tvoje dobrote moji bi se sinovi pobili kao najljući neprijatelji, moja bi kuća opustela.

Vila Smiljana: Jesam li ti rekla, majčice, da naša kraljica znade leka svakoj rani? (*Stanka, majka povlađuje glavom.*)

Vila Biljana: Ta zato je nas vile Bog i stvorio da čuvamo ljudsku sreću — i sijemo ljubav među ljudima.

6. Prizor.

Dode 2. i 3. brat obučen u sokolsko odelo, pogledaju se začuđeno, onda dode i treći pa se sva trojica gledaju i čude. —

Kraljica vila: Evo ti, majko, sinova u odelu čarobnom, u odelu jednakosti, u odelu ljubavi. Dodite bliže, braćo! Šta se gledate u čudu?

1. brat (*napravi korak spram ostale braće*): Gledam i vidim, da je ovaj brat kao i ovaj drugi — čudom se promenio. —

2. brat (*isto korakne napred*): A ja vidim, da ste vas dvojica jednaki kao oči u jednoj glavi. —

3. brat (*pristupi bliže, uhvate se sva trojica u kolo*): Oj, braćo, jednaki smo, jedan kao drugi, jer nas je jedna majka rodila. — (*Izljube se, pa polete spram majke i glade joj ruke i kosu.*)

2. brat: Oprosti, majčice, što smo zaboravili da si ti najmudrija među nama i nismo slušali tvoje reči.

1. i 3. brat: Oprosti, draga majko!

Kraljica vila (*trećem bratu*): Hoćeš li još graditi svoju kuću?

3. brat: Uradit ću što mi rekne majka!

Kraljica vila: A ti s tvojim bogatstvom?

1. brat: Nije samo moje, nego nas trojice! (*Braća se grle.*)

Kraljica vila (*drugom bratu*): A ti, junače?

2. brat: Branit ću našu zajedničku zemlju i svoju dragu majku. —

Kraljica vila: I tako ćete svi imati —

3. brat (*prekine je*) i mudrost —

1. brat: i bogatstvo —

2. brat: i srce junačko —

Kraljica vila: I ljubav bratsku, koja, draga deco, povrh svega toga stoji i celim svetom vlada. Idite mirno svojoj kući, radite marljivo na vašem kutu zemlje, poštujujte vašu majku, a moje će sestrice svojom pesmom i igrom zaslađivati vaše dane. —

Vila Biljana: Daj, dobra kraljice, da ispratimo braću do njihove kuće. Ponet ćemo cveća svih boja, zovnuti sve sestrice vile i sve ptice i leptire da ožive bratska polja. —

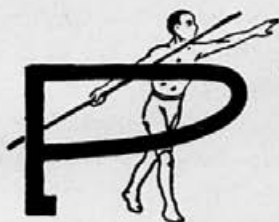
Sve vile (*izpremešano*): Ponet ćemo cveća, hoćemo, ponet ćemo puno cveća (*dižu se i razilaze na sve strane*). —

Kraljica vila (*polako raširenih ruku silazi s prestolja i govori*): Idite, sestrice, i ponesite sve što ima najlepšega u mojem kraljevstvu, sipajte miris i šare u bratskoj šumi, ulevajte radost u srca dobrih ljudi, a ptice nebeske neka raznose od kuće do kuće pesmu ljubavi. —

K o n a c.

ŽIVKA MARKOVIĆ:

Odgoj sokolane.

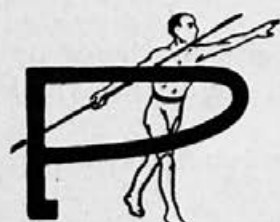
osle svakidašnjeg rada, dok sneg zavejava blata, njave ulice i dok prolaznici žure svojim kućama, tada u našoj osvetlenoj sokolani nastaje veseo žagor, kao žubor skakutavog planinskog potoka. To vežba naraštaj. Tu se smeje, skače, trči i svi smo radosni pa i zadovoljni, jer u sokolani zaboravljamo sve naše još male brige.

Vreme će i dalje prolaziti svojim mirnim tokom a i neosetno od negdašnjeg naraštaja postat će građani jakog karaktera, koji vole svoju otadžbinu, i kojima će i najveća žrtva za nju biti mala. Oni će kao pravi Sokoli činiti sve ono, što je dobro i dostojno pohvale. Svi mi Sokoli možemo s pravom tvrditi, da pravi put u život ide kroz sokolsku vežbaonicu. U toj zgradi tako ozbiljnog izgleda razvijamo sokolskim radom i životom telo i dušu.

Naše dužnosti su sada još male i neznatne, ali ako budemo vršili savesno ove male, bit ćemo docnije sposobni da na sebe primimo i mnogo veće, da ih vršimo svesno i potpuno.

Soko ne treba da je primernog vladanja samo u vežbaoni. I u svome privatnom životu treba da smo i ostajemo Sokoli. Pomoću telesnog jačanja postići ćemo i duhovnu jakost pa ćemo mladi, zdravi i čvrsti kao čelik »snažnim duhom, snažnim telom i mišicom kao grom — pomoći rodu svom!«

Pomagaj si sam!

red leti, ko sem hodil še v osnovno šolo, je bilo pri pouku vsako delo razen učenja, pisanja in risanja prepovedano. Bog ne daj, da bi v šoli kaj strigel, rezal, pletel ali lepil, da bi delal kako igračko! Zadnje leto, ko sem hodil v to šolo, so pa otvorili šolsko delavnico. Le najpridnejši smo smeli v ta zlati prostor in najhujša kazen je bila: danes ne smeš v delavnico. Veliko koristnega smo se takrat naučili — pa o tem bom pozneje kaj več povedal.

V tistih časih smo imeli v čitanki berilo »Strgan rokav«, ki je bilo meni nadvse všeč. Kratka vsebina tega štiva je bila: Dva dečka sta bila velika prijatelja. Povsod sta bila skupaj, vse sta pretaknila ter se pogovarjala o vseh mogočih stvareh. Nekega dne sta se menila, kaj hočeta postati, ko dorasteta. Prvi deček bi bil rad general, drugi pa škof. V živem pogovoru nista opazila moža, ki ju je opazoval in poslušal ter jima potem resno in ostro zaklical: »Iz vaju ne bo nikdar nič prida!« Preplašena dečka sta strmela v gospoda in čez nekaj časa plaho vprašala, zakaj ne bo nič dobrega iz njiju. Namesto odgovora je povrtal možakar s prstom v luknji, ki sta jih imela dečka vsak v svojem rokavu. Sram ju je bilo in domov grede sta zasukala rokava bolj proti sebi, da se luknji nista videle. Eden teh dečkov se je skrivaj naučil pri materi šivanja ter vse lepo zašil, kar se mu je strgalo, pazil je pa tudi na razne druge napake ter postal pozneje ugleden in bogat gospod. Drugi deček pa ni storil tako, pozabil je zašiti o pravem času luknjo v rokavu — ter umrl raztrgan in siromašen.

Ta povest je šla meni takrat prav do srca, izkušal sem posnemati prvega dečka in se naučil pri materi malo šivanja — zato sicer nisem postal znamenit in bogat — ampak marsikatera huda ura, ki mi je pretila zaradi raztrganih hlač, suknje ali srajce, je šla mirno mimo mene, ker strogo očetovo ali materino oko ni opazilo takoj poškodbe na oblačilu. Po skromnih močeh sem take nesreče sam popravil. Seveda so skrbne materine roke pozneje bolj temeljito zacelile rane na hlačah — a burja se je do takrat že plegla in kazen je bila milejša.

Tudi vi, prijatelji, nimate jeklenih hlač in srajc in tudi vašim oblekam delajo grmovje in drevje, ograje in plotovi škodo. Gotovo imate stroge starše, ki ne marajo, da bi hodili strgani okrog in ki vas ne razumejo, zakaj hodite rajši po grapah in grmovju namesto po lepih gladkih stezicah in cestah. Obleka pa pri takih izletih trpi, hlače in srajce se trga — doma je pa polom, bolečine in jok, posebno ko imajo mati vse polno dela in skrbi. Kaj, če se sestrici kaj raztrga, ta

si hitro sama pomaga in zašije, ti si pa brez pomoči! Vendar si tudi ti lahko pomagaš iz težav. Nauči se odeti šivanko, prišiti gumb, zašij si razparane hlače in srajco s a m. To šivanje je ročno delo, ki se ga naučiš igranje doma. Nikar ne misli, da je tako delo za dečka poniževalno ter da smejo samo deklice znati to umetnost! Tudi tebi ne bo škodilo in velikokrat boš še v poznejših časih vesel, da si se navadil šivanja. Pa tudi nobeno drugo delo doma naj se ti ne zdi manjvredno. Očisti črevlje in obleko sam in ne čakaj na druge. Nikar ne hodi v zamazani obutvi in raztrgani obleki okrog. Uboga mati včasih nima časa, zaposlena je z mlajšimi bratci in sesticami, zato ji pomagaj, kjerkoli znaš in moreš; prinesi ji drva, če si večji, jih razžagaj in razcepi, prinesi vode, zakuri v ognjišču i. dr. S temi deli ne boš samo pomagal in razveseljeval roditeljev, postal boš tudi bolj ročen in okreten, kar ti bo koristilo v življenju.

Če hodiš rad na izlete, gore in na druga potovanja, je neogibno potrebno, da znaš malo kuhanja. Pri materi se nauči vsaj pripravljanja preprostih jedi, posebno takih, ki so tečna in hitro skuhana ter ti njih pripravljanje ne vzame preveč časa. Računati moraš pri tem tudi na malenkostno posodo in živila, da te ne obteže preveč na poti (primerna živila so: riž, makaroni, polenta, kakao, čaj i. dr.).

S takim znanjem kuharske umetnosti, malo šivanja in veliko dobre volje boš potoval ceno in udobno in ne boš navezan na tuje ljudi. Z malo denarjem si boš lahko ogledal veliko sveta.

Petelinjek v Karavankah 1547 m pri Podkorenu.

Peš na morje.

(Dalje.)

Priprave.

a daljšo pot, če hočemo, da bomo imeli od nje koristi, je treba poleg denarja tudi še natančnih načrtov in priprav. Slab popotnik je, ki se že poprej ne pouči o vsej poti, po kateri bo hodil. Marsikatero zanimivost pregleda, marsikatera lepota uide njegovim očem. Vidi mogoče marsikaj nebistvenega, a bistvena stvar tistega kraja, skrita kje v zakotni ulici, mu ostane nepoznana. Zato je treba vso pot natančno preštudirati, prečitati o krajih, pokrajini, prebivalcih več knjig, ker različne oči različno vidijo. Šele, ko smo se tako pripravili, takrat pojdimo na pot! Mi smo se tega zavedali, a vendar še ne dovolj. Prav gotovo smo kaj prezrli in tako šli kot slepci mimo. Bomo pa izkušali v bodoče to popraviti.

Napravili smo torej načrt. Smer smo določili že pred letom dni, sedaj je bilo treba le še natančno določiti, koliko bomo vsak dan prehodili, kje bomo v opoldanski vročini počivali in kje zvečer prenočili. Na podlagi »Vodiča« in nekaterih drugih knjig smo določili posamezne razdalje (v kilometrih ali urah) in končno sestavili natančen načrt. Po posvetovanju z nekaterimi brati in po lastnem preudarku smo odločili odhod vsak dan ob 5. uri, potem pot 4—5 ur, nato počitek do 3. ali 4. ure popoldne in nato zopet naprej do 6. ali 7. ure zvečer. Izkušnja je pokazala, da je bil načrt pravilen.

Skupno z načrtom smo naredili tudi natančen proračun. Ker se je pri tem izkazalo, da bi dovoljena vsota ne zadostovala, smo se obrnili na naše sokolske prijatelje, naj nam omogočijo brezskrbnejšo pot. Precej se jih je odzvalo in vedo naj, da so si zagotovili v naših srcih trajno hvaležnost.

Ko smo tako napravili načrt in proračun, smo začeli z drugimi pripravami. Najprej smo preštudirali knjigo »Prvo pomoč«, da bi si znali v slučaju nesreče pomagati. Nato smo pa posvetili vso skrb študiju krajev, skozi katere nas je vodil naš načrt. »Vodič« in potopisi v različnih knjigah, ki so opisovali iste kraje, so nam prav dobro služili. — Ko smo bili oboroženi z vsem potrebnim znanjem, smo vzeli v roke še knjigo »Bon ton«, da ne bi delali sebi in svojemu društvu po svetu sramote. Pravzaprav smo tu le ponovili vse tisto, kar smo že nekoč slišali v sokolski šoli. Končno smo določili vsakemu še natančen posel. Tako smo postavili za namestnika vodje Stojana, za zapisnikarja smo izvolili Vilka, kuhar je bil Drago, ostali pa so si delili dolžnosti pomočnikov, dežurnih in izvidnikov.

Tako so bile izvršene vse priprave in čakali smo dneva odhoda. Čim bolj se je bližal, tem nestrpnejši smo postajali. Da bi bila že kmalu nedelja, 29. julija!

Slednjič je dan odhoda tu! Nebo pokrivajo temni, deževni oblaki. Ves dopoldan po malem rosi dež. Temno nebo in dež nam kvarita dobro voljo. Čemerno hodimo sem ter tja in nestrpno pričakujemo, da se vreme zvedri. Opoldne se slednjič oblaki malo pretrgajo. Hvala Bogu! Vsaj takoj prvi dan ne bomo mokri!

Zadnje priprave so izvršene. Nahrbtniki stoje napolnjeni s potrebnim perilom, ročno lekarno ima vodja, vsak pa še nekaj provijanta za priboljšek prvih dni. Tudi generalka, »Vodič« in zapisnik so na svojih mestih.

Odhod je določen ob štirih. Ob tričetrt na štiri smo že vsi na mestu. Izvrši se pregled prtljage, da ne bi kdo česa pozabil. Določimo, da nosi dežurni naš kotliček in da se vrste dežurni po abecedi. — Na splošno veselje se pojavi v tem trenutku brat blagajnik s svojim fotografičnim aparatom.

Ko je fotografiranje končano, oprtamo nahrbtnike, vzamemo v roke popotne palice in naša pot se začne.

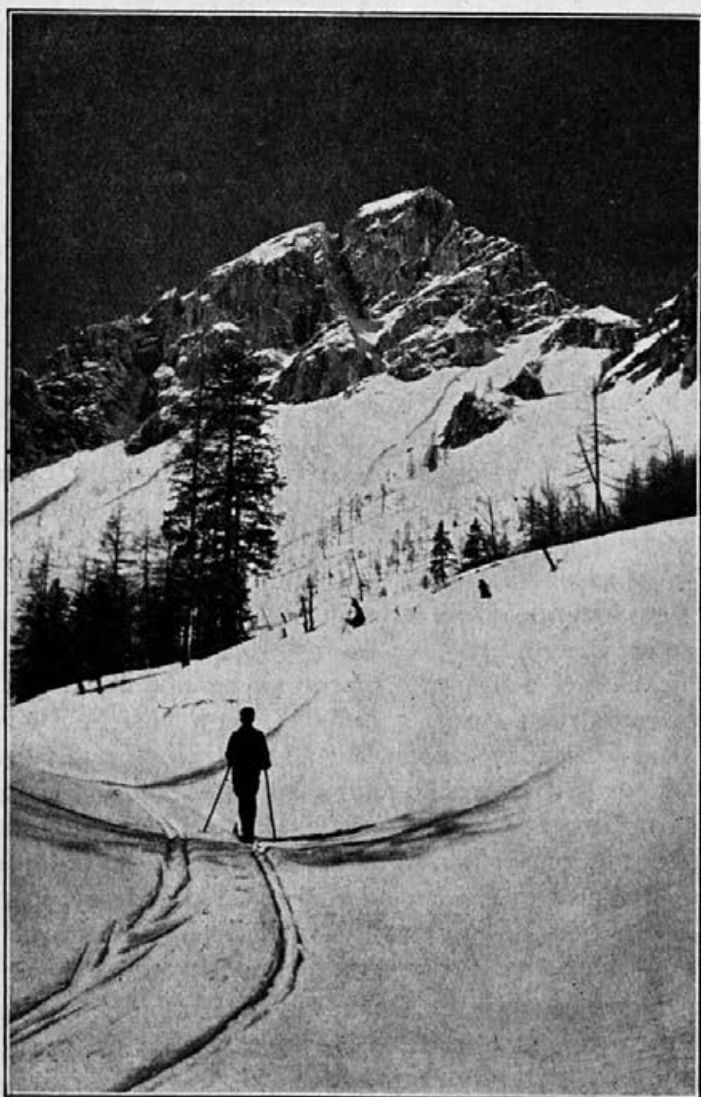
Ta nas vodi najprej mimo škofjeloškega kopališča, nakar zavijemo v hrib. Po precejšnji strmini in v veliki vročini dospemo k Sv. Andreju in odtod na Sv. Ožbolt. Okoli nas leže Polhograjski Dolomiti, pred nami se dviga Škofjeloško gorovje z Blegašem in Lubnikom, za njim dviga svojo glavo Ratitovec, a iz daljave nas pozdravljajo Julijske Alpe s sivim očakom Triglavom. Na drugo stran leži Kranjska ravnina s svojim obzidjem Karavankami in Kamniškimi planinami. Na jug pa nam hiti pogled na Krim in Notranjski Kras z vrhovi, preko katerih teče krivična meja.

Nebo je stalno nekoliko oblačno in ne obeta ničesar dobrega. Zato hitimo na drugo stran, v dolino. Mimo vasi Sela se spustimo strmo navzdol v Petačev graben. Tu nas razžalosti pogled na strašno razdejanje, ki ga je provzročilo neurje zadnjih dveh let. Vsa dolina od enega brega do drugega je popolnoma zasuta s kamenjem in peskom. Ne pozna se več travnika, ne njive, tudi cesta je sedaj razdrapan kolovoz sredi kamenja. Ob bregu stoji hiša, ki kaže svojo notranjost v navpičnem prerezu. A tik razdejane hiše stoji že nova. Velika je vztrajnost in ljubezen do rodne grude jugoslovenskega človeka!

Gremo naprej ob potoku Božna, ki teče pohlevno in se prav nič ne zmeni za svoje razdejanje. Večeri se že, ko dospemo na prvo postajo svoje poti — **Polhov gradec**. S hribčka nas pozdravlja župna cerkev. Iz zvonika je napeljana do bližnje hiše antena. Civilizacija in kultura si utirata pot! V začetku se čudimo stari graščini, pred katero stoji umeten, lep vodnjak. Ker se pa že mrači in naznanja oddaljeno gromenje bližajočo nevihto, nimamo časa, da si natanko ogledamo

graščino in vas. Hitro si moramo poiskati prenočišča. Prijazni ljudje pri neki lesni trgovini nam ga odkažejo v senu nad žago. Spravimo se na deske v žagi, da povečerjamo. Ko smo že v polnem teku, udari vihar in nato močan naliv. Zadovoljni smo, da smo jo tako srečno odnesli! — Odhajamo spat. — Prvi dan naše poti je končan.

(Dalje prihodnjič.)

Mojstrovka z Vršiča.

Savezna prosvetna šola. Od 20. do 27. januarja t. l. se je vršila pod tem naslovom anketa, ki so se je udeležili zastopniki vse čine žup. To je bilo prvo zborovanje te vrste, ki pa se je prav dobro obneslo. Navzočni so bili najboljši sokolski delavci, ki poznajo ovire in zapreke sokolskega življenja, zato so bile vse debate stvarne in globoke ter so se raztezale na vse panoge sokolskega programa. Zborovanju sta prisostvovala tudi zastopnika ministrstva vojne in mornarice pukovnik br. Knežević in ministrstva prosvete br. M. Vojinović. Prva dva dni so podali župni delegati situacijsko poročilo v posameznih župah, nato pa so sledili referati: Smer prosvetnega rada i odnos spram vežbanja, Kako podati večjo važnost uloži Sokolstva u našoj državi, Rad sa decom i naraštajem, Rad Sokolstva na selu, Rad Sokolstva u školi i vojsci, Socialno vaspitanje i socialni odsek, Nacionalne manjine kod nas i naše manjine u drugim državama, Sokolstvo i druge organizacije i odnošaji spram njih, Slovenska ideja i slovensko Sokolstvo na delu, Država, politika i Sokolstvo, Razmatranja o sokolskom prosvetno-zabavnom delovanju, Sokolski tisak, Izveštaji predsednika saveznih odseka o njihovem delokrugu.

O vseh referatih in debatah so bili sestavljeni zapisniki ter resumeji, ki jih bo JSS objavil v Sokolskem Glasniku. Zborovalci so si ogledali tudi marijonetno gledališče na Taboru in so prisostvovali predstavi.

Smuške tekme Sokolskega društva v Kranju. V nedeljo, dne 27. januarja je priredilo Sokolsko društvo v Kranju društveno smuško tekmo za člane in naraščaj. Tekmovalna proga za člane je bila dolga skoraj 10 km, za naraščaj pa nekoliko manj. Start in cilj sta bila v Stražišču pri graščini, proga pa je tekla okoli Šmarjetne gore. Udeležba pri tekmi je bila dobra:

naraščajnikov je startalo 12, članov pa 13, kar je za prvi začetek mnogo. Tudi doseženi uspehi so bili lepi, četudi so tekmovalci precej trpeli, ker je še vedno snežilo. Prvi trije naraščajniki so bili na cilju: Gregorc Jurij 40'41, Žgur Mirko 41'00, Košar Marjan 43'33. Zanimivo je, da spada prvi tekmovalac Gregorc še k deci, toda ker je bila tekma za deco odpovedana, so ga na lastno prošnjo izjemoma sprejeli med naraščaj ter je prekosil vse. Med naraščajniki je tekmovala tudi naraščajnica Ažman. Pri članih je dosegel najboljši uspeh br. Schiffner Živko 1'11'30. Pri tekmi je bilo navzočnih nekaj gledalcev, med njimi pukovnik br. Knežević iz Beograda, ki se je udeležil savezne prosvetne šole v Ljubljani, in urednik »Sokolica«.

Smuške tekme Gorenjske sokolske župe. Veliko zanimanje je vladalo za te tekme v vsej župi: V Mojstrani med gorskimi velikani so se zbrali sokolski smučarji v nedeljo, dne 3. februarja, da se poskusijo med seboj, kdo bolje obvlada svoje »dilce«. Kako uspešno se razvija smučarstvo med sokolskim članstvom najbolj dokazujejo številne prijave tekmovalcev. Zaradi bolezni jih je sicer precej moralo izostati, toda vzlic temu je tekmovalo 42 članov in 27 naraščajnikov. Tekma je potekla točno in disciplinirano, kakor se spodobi Sokolom.

Člani so šli s starta dopoldne ob 9. uri, termometer je kazal 20° C pod ničlo. Tekmovalna proga je bila dolga 18 km, smuka dobra, za red in kontrolo je bilo vzorno preskrbljeno. Med tekmo je zaradi raznih defektov izstopilo 13 tekmovalcev, tako da jih je dospelo na cilj 29. Prvo mesto je dosegel br. Kočar Lado z Jesenic, ki je vozil 2'13'40.

Popoldne ob 2. uri so startali naraščajniki, ki so nestrpno in radostno čakali na svojo tekmo. Proga je bila dolga 7 km.

Na cilj je dospelo 27 tekmovalcev, niti eden ni izstopil, znak energije in dobre pripravljenosti. Prvi je bil Jakopič Albin iz Mojstrane 37-43, drugi Kokalj Milan z Bleda 43-25, tretji Rabič Valentin iz Mojs strane 45-40.

Rezultat tekme je bil razglašen takoj popoldne ter sta oba prva zmagovalca dobila v dar vsak svoje smučke. Tekmi so prisostvovali člani župnega in saveznega starešinstva. Doseženi uspehi so zadovoljivi in kažejo, da se bo smučarstvo, ki je v zimskem času gotovo najboljšo telesno vzgojno sredstvo, lepo razvilo v Gorenjski sokolski župi, ki ima za to panogo najugodnejše prilike.

Rad muškog naraštaja u Sarajevu. Muški naraštaj Sokolskog društva u Sarajevu počeo je i ove godine upisivanjem novih članova i nastavkom svojih lanijskih naraštajaca sa svojim novim radom. S prva je bila samo jedna grupa, ali posle se opće nije moglo vežbati, jer je bila vežbaona prepuna vežbača. Tada smo se morali preploviti u dvije grupe. Posle raspodele obe su grupe i dalje radile svojim radom za napredak naraštaja, koji ako ovako kao što je u ovo vreme počeo raditi, postići će veliki uspeh. Sa prednjakom smo vrlo zadovoljni. Pod vodstvom brata prednjaka radimo proste vežbe i vežbe na raznim spravama.

Braćo! Ako svaki naš naraštaj unapreduje ovako imaćemo mnogo sokolskih radnika i zahvalnih članova.

Mesud Jamaković.

Izveštaj o radu Naraštajskog Odbora Sokolskog društva u Bjelovaru. Odmah iza konstituisanja N. O. započeo je Odbor idejnim vaspitanjem svojih članova. U smislu tog idejnog i moralnog obrazovanja, počeli su se držati redoviti nagovori pred vrstom, debatni sastanci i predavanja, redovite odborske sednice, knjižnica, priređivani su naraštajski idejni tečajevi i Naraštajski dan. Sav se naraštaj obvezatno pretplatio na »Sokolič«, a deca na »Našu Radost«; uredništvu »Sokoliča« slani su redoviti izveštaji o radu i saradnja.

Dosadašnji uspesi u našem delovanju nukaju nas na ustrajan dalji rad, rad, koji će nam doneti još boljih rezultata.

Ma da se onaj sitni, svakidašnji, neprestani rad nemože ničim pokazati, ipak se može nazrevati iz onih činjenica, što ćemo ih niže navesti.

U godini 1928. održano je muškom naraštaju 56 nagovora pred vrstom, 22 debata

i predavanja, 27 redovnih odborskih sednica, 2 idejnih naraštajskih tečajeva, 1 redovni plenarni sastanak, 2 naraštajskih časopisa i naraštajski dan, uz to razvijen je naraštajski barjak. 4 braće položilo je društveni prednjački ispit, a 1 župski prednjački ispit. U »Sokolič« poslano i otštampano su 4 članaka i 6 izveštajnih dopisa o radu.

Osim toga pomogao je N. O. Sok. društva u Bjelovaru da se konstituišu slični odbori u Koprivnici i Križevcima, a od nekog vremena održava se redovna knjižnica 2 puta tedno. Ako uzmemo, da je prošla godina pravo uzevši početak našeg rada, onda se ni u čem nemožemo tužiti na naš uspeh, premda smo uz one uvete, u kojima se nalazimo, mogli učiniti kudikamo više. Nadajmo se, da ćemo to tečajem ove godine učiniti.

U godini 1929. nastavljamo s nagovorima, debatama i predavanjima, ujedno se pomalo spremamo za naraštajski dan. Nagovori se drže pre svakog vežbovnog časa (2 puta tedno). Sadržaj tih nagovora bila je sokolska ideologija, organizacija, povest i svrha gimnastike, Soko i protusokolske organizacije, momenti iz naše istorije itd.

Dok nagovore drže sami naraštajci, debata i predavanja drže i naraštajci i starija braća. Predmet debata bila je dosad: Sokolska ideologija, Unutarnji razvoj sokolske organizacije, Jedinstvo Jugoslovena, pa jedno naročito predavanje o Račkomu, koje je predavao brat Rude Bičanić.

Sada je na redu niz predavanja o Razvoju kulturnih i političkih prilika u Sloveniji. Ta će predavanja, njih sedam, predavati sami naraštajci. Kao uvod u ta predavanja bilo je predavanje o Francuskoj i ruskoj revoluciji.

Interes je za prosvetni rad velik i kako dosad izgleda, sve ovo neće promašiti svrhe.

Simeon.

Prijateljčki v ugankah. Spesnil in slike v les vrezal Albin Čebular. Izdala in založila Brezalkoholna produkcija v Ljubljani. Cena 6 Din. — Naš sotrudnik br. Čebular je zbral vse živalstvo in ga nam predstavil v 150 ugankah. Od najviše razvite živali opice do morske zvezde, vse najdeš v ugankah. Pri nekaterih moraš precej premišljati, da zadeneš pravo, druge zopet razlučiš na prvi mah. Vse uganke so sestavljene v vezani besedi in mnoge prav prijetno done. Kdor si hoče z ugankami krajšati čas, naj jih naroči in drobi.

»Sokolič« izhaja 20. dne vsakega meseca in stane letno 20 Din.

Urednik Ivan Bajželj v Ljubljani, Gledališka ulica št. 7/II.

Uprava pri JSS, Ljubljana, Narodni dom. Izdaja in zalaga Jugoslov. Sokolski Savez v Ljubljani. Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, predstavnik France Štrukelj. Poedini broj 2 Din.

Ček. račun 10.932.